

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 roku w sprawie z powództwa B. P. przeciwko R. B. o zachówek w kwocie 40 000 złotych, Sąd Rejonowy w Łowiczu w Wydziale I Cywilnym zasądził od R. B. na rzecz B. P. kwotę 26 007,50 złotych w 48 ratach miesięcznych po 541,82 każda płatnych do ostatniego dnia kolejnego miesiąca kalendarzowego, poczynawszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się wyroku z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat; oddalając powództwo w pozostałej części. Ponadto nakazał pobrać od R. B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Łowiczu kwotę 2 764,74 złote tytułem zwrotu kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa; zniósł wzajemnie pomiędzy stronami pozostałe koszty postępowania oraz przyznał adwokat B. J. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie za udzieloną powódce pomoc prawną z urzędu w kwocie 2 952 złote, w tym 552 złote podatku VAT i nakazuje wypłacić je ze środków Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Łowiczu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu 1 co do rozłożenia zasądzonej należności na raty, zarzucając mu w tej części niezgodność ustaleń faktycznych Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności poprzez ustalenie, że istnieją podstawy z art. 320 k.p.c. do rozłożenia zasądzonej należności na raty, w sytuacji gdy materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że po stronie zobowiązanego brak jest podstaw uzasadniających rozłożenie świadczenia na raty. W konkluzji powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części punktu 1 poprzez zasądzenie od pozwanego – R. B. na rzecz powódki – B. P. kwoty 26.007,50 zł płatnej jednorazowo, w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności oraz przyznanie na rzecz pełnomocnika z urzędu adwokat B. J. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za postępowanie przed sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Zarzut apelacji sprowadzał się jedynie do wykazania niezgodności ustaleń faktycznych Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie, który w ocenie apelującej polegał na ustaleniu, że istnieją podstawy do zastosowania w niniejszej sprawie szczególnej zasady wyrokowania, określanej jako „moratorium sędziego” i rozłożenia na podstawie art. 320 k.p.c. zasądzonego w punkcie 1 wyroku świadczenia na raty.

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższym stanowiskiem skarżącej nie można się zgodzić. Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, oparte na wnioskach wywiedzionych z przeprowadzonego dotychczas postępowania, było prawidłowe. Wbrew bowiem stanowisku apelującej Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż okoliczności niniejszej sprawy, a zwłaszcza ustalenia poczynione w zakresie odnoszącym się do sytuacji osobistej i majątkowej stron postępowania pozwalały na stwierdzenie, że w sprawie niniejszej zachodziły przesłanki do rozłożenia zasądzonej należności na raty.

Przypomnieć należy, iż w myśl art. 320 k.p.c. rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego

byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (tak np. Andrzej Jakubecki, Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX, 2013, a także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25 stycznia 2013 roku, I ACa 1080/12, LEX nr 1313300).

Słusznie apelująca zauważyła, iż przy stosowaniu art. 320 k.p.c. rozwazde winny podlegać wszelkie okoliczności danej sprawy, zarówno dotyczące pozwanego, jak i powoda. Wprawdzie z reguły wchodzić będą w grę okoliczności leżące po stronie pozwanego, jego sytuacja majątkowa, finansowa, rodzinna, które czynią nierealnym spełnienie od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia. Nie można jednak pomijać sytuacji samego powoda, wierzyciela uprawnionego do otrzymania zasądzonego świadczenia. Jego interes również powinien być bowiem brany pod uwagę przy rozkładaniu zasądzonego świadczenia na raty. Przepis art. 320 k.p.c. określa bowiem szczególną regułę wyrokowania, dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego, w zakresie czasu wykonania wyroku, a interesów powoda przez uniknięcie bezskutecznej egzekucji. Mimo umiejscowienia go wśród przepisów postępowania, ma on charakter materialnoprawny, ponieważ modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego, w odniesieniu do sposobu i terminu spełnienia świadczenia przez pozwanego i w tym zakresie jest konstytutywny (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007, nr 10 poz. 147; wyroki z dnia 9 sierpnia 2005 r., IV CK 82/05 i z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 20/06, niepubl.).

Z treści powyższego uregulowania wynika jego szczególna, wyjątkowa natura, której konsekwencją jest możliwość stosowania go w razie zaistnienia szczególnie uzasadnionych wypadków, należących do sfery majątkowej pozwanego. Rzeczą pozwanego jest wykazanie istnienia tych wypadków. W ocenie Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd Rejonowy ocena nie przekracza przyznanej sądowi uznaniowości, nie nosi cech dowolności, oraz wbrew stanowisku apelującej odnosi się w miarodajnym zakresie do sytuacji majątkowej obu stron.

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko oraz argumentację Sądu meriti, wedle którego pozwany wykazał, iż w jego przypadku takowe nadzwyczajne okoliczności zachodzą. Sąd Rejonowy słusznie uznał, że nie zostało wykazane w niniejszej sprawie by pozwany dysponował kwotą 26.000 zł oszczędności, jak również na chwilę obecną nie posiada zdolności kredytowej, a zatem nie jest w stanie uzyskać pożyczki celem dokonania zapłaty na rzecz powódki. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował instytucję z art. 320 k.p.c. i ustalił terminy płatności rat. Skorzystanie z art. 320 k.p.c. wobec pozwanego stanowi wyraz zrozumienia jego sytuacji majątkowej, w szczególności tego, że nie posiada środków pieniężnych pozwalających na spłatę zachowku w sposób oczekiwany przez powódkę, tj. jednorazowo, ani nie może ich wygospodarować w rozsądnym dla wierzyciela terminie z bieżących dochodów. Odmienna ocena prezentowana przez apelującą w treści wniesionego środka odwoławczego stanowi jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Instancji i jako taka nie mogła się ostać. Wskazać również należy, iż podnoszone w apelacji okoliczności, jak również dokumentacja medyczna wraz z załączonymi rachunkami nie są w stanie podważyć rozstrzygnięcia Sądu. Już tylko na marginesie należy wskazać, że strona w szczególności reprezentowana przez fachowego pełnomocnika miała możliwość złożenia przedłożonych dokumentów w toku postępowania pierwszoinstancyjnego i tylko wiadomych sobie względów tego nie zrobiła. Obecnie podnoszone okoliczności i wskazywane dowody na ich poparcie należało uznać za spóźnione. Sam zaś tylko fakt zapoznania się z niekorzystnym dla powódki rozstrzygnięciem, nie może stanowić okoliczności przemawiających za zmianą rozstrzygnięcia w postulowanym przez apelującą kierunku, a przy tym okoliczności usprawiedliwiającej w zaniechaniu w złożeniu wskazanych w apelacji dokumentów na wcześniejszym etapie.

Zatem należało uznać, iż apelująca nie przedstawiła jakichkolwiek merytorycznych argumentów, które podważyłyby prawidłowość poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń jak i zaskarżonego rozstrzygnięcia

Reasumując, w ocenie Sądu II instancji zarzut naruszenia przepisu art. 320 k.p.c. należało uznać za chybiony.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie

art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 600 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego - § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Zważywszy, że w toku postępowania drugoinstancyjnego powódka korzystała z przyznanej z urzędu pomocy prawnej adw. B. J. Sąd Okręgowy na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (j.t. Dz. U. z 2014.635) przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łowiczu kwotę 1. 476 zł, obejmującą podatek VAT w wysokości 23% - § 2 pkt. 3, 6 pkt. 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).